

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

موافقتنامه همکاری استراتیژیک و دوستی میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه

تاریخ نشر: (۲۵) جوزا سال ۱۳۹۵ هـ.ش

نمبر مسلسل: (۱۲۱۴)

فرمان

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد توشیح موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان
جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه

شماره: (۳۰)

مؤرخ ۱۳۹۴/۴/۱۰

ماده اول:

به تاسی از حکم فقره (۱۶) ماده (۶۴) قانون اساسی افغانستان، موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه را که بر اساس مصوبه شماره (۱۵۷) مؤرخ ۱۳۹۴/۲/۲۱ ولسی جرگه و مصوبه شماره (۱۴۸) مؤرخ ۱۳۹۴/۳/۱۰ مشرانو جرگه شورای ملی تصدیق گردیده است، توشیح می دارم.

ماده دوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه با موافقتنامه مذکور و تصادیق مجلسین شورای ملی، در جریده رسمی نشر گردد.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

ولسی جرگه

تصدیق موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه

شماره: (۱۵۷)

مؤرخ: ۱۳۹۴/۲/۲۱

ولسی جرگه به تاسی از حکم مندرج ماده نودم قانون اساسی افغانستان، در جلسه عمومی روز دوشنبه مؤرخ ۱۳۹۴/۲/۲۱ خویش موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه را در یک مقدمه و (۱۷) ماده تصدیق نمود.

عبدالروف ابراهیمی

رئیس ولسی جرگه

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

شورای ملی

مشرانو جرگه

تصدیق در مورد موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان دولت جمهوری اسلامی افغانستان و
جمهوری ترکیه

شماره: (۱۴۸)

تاریخ: ۱۳۹۴/۳/۱۰

مشرانو جرگه به تاسی از حکم ماده نودم قانون اساسی افغانستان، موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان
جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه را به داخل یک مقدمه و (۱۷) ماده در جلسه عمومی روز یکشنبه مؤرخ
۱۳۹۴/۳/۱۰ به اتفاق آراء تصدیق نمود.

محمد علم ایزدیار

نایب اول مشرانو جرگه

موافقتنامه همکاری استراتژیک و دوستی میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه

مقدمه:

جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه، که منبهد به آن ها طرفین خطاب می گردد.

بر مبنای دوستی میان مردم افغانستان و ترکیه که قدمت آن به قرن ها بر می گردد و در "معاهده دوستی افغان - ترک" مؤرخ ۱۰ حوت سال ۱۲۹۹ هجری شمسی مطابق اول مارچ ۱۹۲۱ تسجیل گردیده است.

با تصریح این که موافقتنامه مذکور، که بر اساس آن هر دو کشور به تقویت همکاری و همبستگی دراز مدت بر بنیاد منافع و مسئولیت های مشترک شان متعهد بوده اند و اساس توسعه روابط افغان - ترک را در ۹۳ سال گذشته فراهم کرده است.

با تأکید بر این که دوستی نزدیک میان جمهوری اسلامی افغانستان و جمهوری ترکیه روحیه "معاهده دوستی افغان - ترک" ۱۹۲۱ را منعکس می نماید و در آن چنین تصریح شده است: "رفاه و مشقت هر یک از این دو کشور به مثابه رفاه و مشقت هر دوی آنها می باشد".

همچنان با اشاره به معاهده دوستی و همکاری میان افغانستان و ترکیه در ۳۰ ثور ۱۳۰۷، مطابق ۲۵ ماه می ۱۹۲۸ که از طریق آن هر دو کشور دوستی و همبستگی خویش را بیشتر تحکیم بخشیدند.

با درک همکار چند بعدی میان افغانستان و ترکیه منجمله در بخش های ظرفیت سازی در اداره عامه، امنیت و انکشاف اجتماعی - اقتصادی به سطوح دوجانبه و منطقه ای.

با اظهار رضایت عمیق نسبت به شیوه های که این روابط از طریق آن بر مبنای حسن نیت، احترام متقابل، درک صادقانه و روحیه همکاری در طول ده ها سال تکامل نموده و به بلوغ رسیده است.

با باور به این که انکشاف بیشتر همه جانبه در پیوند های دوجانبه شان سبب ترقی و رفاه در هر دو کشور و در کل، در منطقه خواهد گردید.

بدین وسیله تعهد شان را با صراحت در مورد تحکیم دوستی و همکاری خویش، آن گونه که در مواد زیر درج گردیده است، اظهار می نمایند:

اهداف

ماده اول:

بر مبنای این موافقتنامه، طرفین قصد دارند تا همکاری های همه جانبه دراز مدت استراتژیک خویش را بر اساس روحیه منافع و مسئولیت های متقابل در راستای هدف مشترک تأمین صلح پایدار، امنیت، ثبات و رفاه برای کشور های شان و برای منطقه افزایش داده، حقوق اساسی بشری و آزادی های اساسی را ارتقاء ببخشند و از آن ها حفاظت نمایند.

مفاد این موافقتنامه حقوق و مکلفیت های طرفین را که به عضویت آنها در سازمان های بین المللی و توافقات بین المللی ارتباط می گیرد، متأثر نمی سازد.

امنیت

ماده دوم:

طرفین در راستای رفع چالش های که متوجه صلح و امنیت منطقه می باشد و تأثیرات منفی مستقیم بالای انکشاف هر دو کشور می گذارد، همکاری می نمایند. برای تحقق این هدف، طرفین از طریق مقامات ذیصلاح خویش، شریک نمودن تجربه، تشریح معلومات، تبادل پرسونل و ارایه کمک های بلاعوض، عمدتاً در عرصه های مبارزه با تروریسم و جرایم فرامرزی، افراط گرایی، جرایم سازمان یافته و پول شویی همکاری می نمایند.

همچنان طرفین در عرصه مهاجرت غیر قانونی و مدیریت سرحدات همکاری می نمایند.

طرفین اطلاعات عملیاتی، تخنیکی و استراتژیک را در مورد جرایم مربوط به مواد مخدر از طریق نهاد های ذیصلاح خویش با هم در میان می گذارند.

وزارت خانه های امور داخله طرفین در عرصه های تکنالوژی معلوماتی و کاربرد آن در عرصه امنیت داخلی همکاری می نمایند.

انکشاف اجتماعی – اقتصادی

ماده سوم:

طرفین درک می نمایند که مبارزه با چالش های مشترکی که منطقه را متأثر می سازد نیازمند یک رویکرد جامع و چند بُعدی بوده و نیز درک می کنند که پیشرفت به دست آمده در عرصه امنیت باید از طریق انکشاف اجتماعی – اقتصادی دراز مدت و پایدار تقویت گردد.

در این زمینه، طرفین تعهد می نمایند تا همکاری ها در عرصه های معارف، علوم، تکنالوژی، اقتصاد، تجارت، سرمایه گذاری، صنعت، انرژی، معادن، ترانسپورت، زراعت، صحت و اصلاح و ارتقای ظرفیت اداره عامه را بر علاوه توسعه همکاری میان نهاد های ذیربط که از تجار و صنعت کاران نمایندگی می نمایند، تشدید بخشند.

اقتصاد، صنعت، تجارت و سرمایه گذاری

ماده چهارم:

طرفین با تعهد به ارتقای سطح روابط اقتصادی و تجارتي به بالاترین سطح ممکن، تمام اقدامات لازم را به شمول تقویت چارچوب ذیربط حقوقی دو جانبه جهت تسهیل و افزایش فعالیت های اقتصادی و تجارت دوجانبه، انجام می دهند. برای تحقق این هدف طرفین توافق می نمایند تا:

- همکاری های شان را از طریق میکانیزم های موجود مانند کمیسیون اقتصادی مشترک تشدید بخشند.
- عرصه های جدید همکاری های اقتصادی را جستجو نمایند و تدابیر مناسب را برای مشارکت تجارتي نزدیکتر انکشاف دهند.
- همکاری ها و همگرایی اقتصادی منطقی را تسهیل و گسترش دهند.
- تدابیر لازم را جهت تشویق سرمایه گذاری در سکتور خصوصی که به ایجاد شغل و کارایی کمک می کند اتخاذ نمایند.
- طرفین در تنظیم و کنترل سیستم بانکداری همکاری نمایند.
- طرفین معلومات و تجارب خویش را در مورد مؤسسات تشبثات کوچک و متوسط و منشبتین با هم دیگر مطرح می کنند.
- طرفین فرصت های عملی همکاری ها را مانند اعمار تأسیسات زیربنای صنعتی، تبادل دانش و تجربیات در مورد زون های خاص صنعتی و ساحه تطبیقات فعالیت های صنعتی، جستجو نمایند.
- طرفین توافق می نمایند تا جهت ارتقای بیشتر کیفیت امتعه و توان رقابت بین المللی کالاهای دو کشور همکاری خویش را میان مؤسسات تضمین کیفیت و ستندرد سازی و استفاده از تکنالوژی های معاصر، توسعه دهند.
- طرفین توافق می کنند تا در معرفی و کاربرد معیار ها و تکنالوژی جدید در سکتور معدن در افغانستان همکاری کنند.
- طرفین تلاش های شان را در راستای ایجاد یک سیستم تجارتي، که به صلح و رفاه در منطقه ممد واقع گردد، از طریق توسعه همکاری های اقتصادی در منطقه و مجامع منطقی و چند جانبه، ادامه می دهند.
- طرفین توافق نمودند تا غرض دستیابی و توسعه پایدار تجارت میان دو کشور همکاری های وسیع تری میان اتاق های تجارت دو کشور ایجاد نمایند.
- طرفین سکتور های خصوصی خویش را ترغیب خواهند کرد تا از فرصت های سرمایه گذاری قابل دسترس در تمام سکتور های اقتصادی، تجارتي، صنعتی و زیر بنایی در کشور های یکدیگر استفاده کنند.

ترانسپورت

ماده پنجم:

- طرفین توافق می نمایند تا تمامی تدابیر لازم را جهت افزایش دسترسی به بازارهای یکدیگر و تحرک و رشد اقتصادی از طریق اتصالات ترانسپورتي بهتر، اتخاذ نمایند.
- طرفین به هدف رفع مشکلات فرا راه تطبیق موافقتنامه ترانسپورت بین المللی (TIR Agreement) جهت تسهیل تجارت دوجانبه و منطقی با هم همکاری خواهند کرد.

طرفین توافق می نمایند تا به هدف توسعه خطوط آهن و دیگر دهلیز ها، شبکه های زمینی، از تمام ظرفیت های زیربنای ترانسپورتی موجوده منطوقی توسط ارتقای همکاری های دو جانبه و چند جانبه در چوکات سازمان های مربوطه منطوقی استفاده نمایند.

طرفین همکاری های شان را در عرصه هوانوردی ملکی از طریق برنامه های آموزشی مطابق اسناد سازمان بین المللی هوانوردی ICAO و افزایش خطوط و تعداد پرواز های تجاری با در نظر داشت منافع طرفین ارتقاء بخشند.

طرفین موافق اند تا در راستای انکشاف زیربنای ترانسپورتی، به ویژه شبکه خطوط آهن و سرک ها، یک دیگر را همکاری کنند.

صحت

ماده ششم:

در عرصه صحت، طرفین همکاری های خویش را در ساحات ذیل ادامه و افزایش می دهند:

- افزایش دسترسی همگانی مردم به خدمات صحتی در افغانستان.
- خدمات تخنیکی و مشورتی برای اصلاح ساختار سیستم صحتی افغانستان.
- برنامه های کوتاه مدت برای پرسونل طبی.
- ادویه و تجهیزات طبی.
- تشریک تجارب در قسمت خدمات صحتی در صورت وقوع حالات عاجل و آفات.
- تشویق سکتور خصوصی افغانستان و ترکیه جهت همکاری در سرمایه گذاری روی سکتور صحت.
- طرفین همچنان در قسمت اعمار و انکشاف تسهیلات صحتی در افغانستان و همچنان مدیریت آن همکاری می نمایند.

زراعت، مالداری و انکشاف دهات

ماده هفتم:

طرفین توافق می نمایند تا در راستای رسیدن به خود کفایی غذایی، ارتقای سطح زندگی مردم در مناطق روستایی افغانستان و تأمین توانایی امکانات صدور محصولات زراعتی افغانستان همکاری کنند.

در عرصه های زراعت، مالداری و انکشاف دهات، طرفین تعهد می نمایند تا همکاری های خویش را از طریق برنامه های آموزشی تخنیکی، تطبیق پروژه های مشترک، تشریک تجارب، تبادلۀ متخصصین، انتقال تکنالوژی و تبادلات اسناد و نشرات، ادامه و توسعه بخشند.

طرفین از طریق نهاد های با صلاحیت شان درباره برنامه های انکشاف دهات جهت مجادله با فقر، و نیز در مورد انکشاف زیر بنای زراعتی، تخنیک های عصری آبیاری و بهبود اراضی زراعتی، تشریک مساعی نمایند.

محیط زیست و پلان گذاری شهری

ماده هشتم:

طرفین توافق می نمایند تا امکانات همکاری در عرصه محیط زیست، پلان گذاری شهری و برنامه های تهیه مسکن را جستجو کنند.

طرفین توافق می نمایند تا در راستای تهیه برنامه های مفصل برای ماستر پلان های شهر های بزرگ افغانستان و تهیه پالیسی های شهری همکاری کنند.

طرفین توافق می نمایند تا طرق همکاری ها را در عرصه خدمات شاروالی جستجو کنند.

طرفین تعهد می نمایند تا در عرصه های حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی همکاری های خویش را از طریق برنامه های آموزشی تخنیکی، اشتراک در تطبیق پروژه ها، تبادل تجارب و انتقال تکنالوژی آغاز، ادامه و انکشاف دهند.

ظرفیت سازی در نهادها

ماده نهم:

طرفین با توافق بر این که تقویت نهادها و بهبود حکومتداری برای ثبات و خود کفایی دارای نقش کلیدی است، ضرورت به نهاد های مؤثر و حساسه جهت ارائه خدمات عامه را درک می نمایند.

طرفین در عرصه اصلاح و ارتقای ظرفیت ادارات مرکزی و محلی از طریق تبادل تجارب و مساعدت های تخنیکی، با هم همکاری می نمایند.

طرفین در عرصه های حکومت داری محلی از طریق کمک های تخنیکی و ارائه تجارب همکاری می کنند.

در این زمینه، جمهوری ترکیه به حمایتش از جمهوری اسلامی افغانستان از طریق برنامه های ظرفیت سازی که توسط اداره انکشاف و همکاری ترکیه (TIKA) و همچنان از طریق برنامه های که توسط سایر مؤسسات عامه ترکی صورت می گیرد ادامه خواهد داد.

کارمندان خدمات ملکی افغانستان که به کمک منابع و تأسیسات جمهوری ترکیه بنابر تقاضای جمهوری اسلامی افغانستان تحت آموزش قرار گرفته اند، نظر به توانمندی مسلکی و تخصص که در دوره آموزش خویش به دست آورده اند، استخدام می گردند.

طرفین موافق اند که سهمگیری و اشتراک کافی مقامات مربوطه محلی در چارچوب اصول تطبیق پروژه ها، پروژه ها و برنامه های که توسط اداره انکشافی و همکاری ترکیه در افغانستان انجام می شود، موفقیت و تأثیر آن ها را افزایش می دهد. طرفین از اشتراک مقامات محلی در تطبیق، کنترل و پیگیری پروژه ها اطمینان می دهند.

جمهوری اسلامی افغانستان دفاتر هماهنگی برنامه های (TIKA) را منحصیث سازمان های کمک سازمان می پذیرد و امنیت کارمندی را که توسط (TIKA) برای پروژه ها (در ساحه) تعیین یا استخدام شده اند، تأمین می کند.

معارف و ساینس

ماده دهم:

طرفین سطح همکاری ها را میان وزارت های معارف و تحصیلات عالی جمهوری اسلامی افغانستان و وزارت ملی معارف جمهوری ترکیه از طریق برنامه های تعلیمی و ابتکارات دیگر افزایش خواهند داد، طرفین اقدامات لازم را جهت تسهیل فعالیت های مکاتبی که توسط وزارت ملی معارف جمهوری ترکیه در افغانستان تأسیس و اداره می شوند، اتخاذ خواهند کرد.

طرفین تعاملات میان نهاد های تحصیلات عالی و مؤسسات اکادمیک شان را تقویت نموده و در این خصوص همکاری های خویش را در مورد بورسیه های تحصیلات عالی ادامه دهند.

طرفین جهت ایجاد همکاری های علمی و تکنالوژی ارتباطات مستقیم را میان مؤسسات تحقیقات علمی خویش ترغیب می نمایند.

فرهنگ و میراث فرهنگی

ماده یازدهم:

به منظور تقویت پیوند های فرهنگی بین مردم دو کشور که خصوصیات تعیین کننده روابط افغانستان و ترکیه می باشند، طرفین تمام اقدامات لازم را جهت انکشاف بیشتر از ارتباطات میان مردم دو کشور اتخاذ می نمایند.

بنابر این، طرفین روابط فرهنگی و تاریخی خود را از طریق پروژه های که برای فرهنگ و تاریخ مشترک آن ها دارای ارزش چشمگیر و ارزش های نمادین باشد تقویت بخشیده و همچنان تلاش های مشترک خویش را در راستای حفظ میراث های فرهنگی به خرج خواهند داد.

طرفین به انکشاف همکاری و ارتباطات میان شبکه های رادیو و تلویزیون دولتی یکدیگر ادامه داده و جهت افزایش ظرفیت های افراد مسلکی رادیو – تلویزیون در افغانستان یکجا کار خواهند کرد.

طرفین توافق می نمایند تا پیوند های فرهنگی میان ارگان های دولتی محلی یکدیگر را تقویت نموده و در این راستا توافقات دوستی (خواهر خواندگی) را میان ولایات با شهرهای یکدیگر، در صورت امکان، به امضاء برسانند.

جوانان و ورزش

ماده دوازدهم:

طرفین به هدف انکشاف روابط دو جانبه در عرصه جوانان و ورزش، آموزش، تشریک تجارب و تبادلۀ کارمندان را افزایش می دهند.

طرفین از تحقق برنامه ها و پروژه های مشترک در ارتباط به جوانان و ورزش از طریق مؤسسات مربوطه شان حمایت به عمل خواهند آورد.

طرفین امکان امضای یک پروتوکول در مورد جوانان و همکاری های ورزشی را جهت تأمین همکاری در عرصه های تطبیق پالیسی ها و پروژه های مشترک مربوط به جوانان و ورزشکاران دو کشور جستجو می نمایند.

همکاری های منطقی

ماده سیزدهم:

طرفین درک می کنند که ثبات افغانستان و ثبات منطقه لازم و ملزوم یکدیگر می باشد و توافق می نمایند تا تلاش های مشترک خویش را جهت تقویت همکاری های منطقی، با در نظر داشت دیدگاه مشترک ایجاد یک افغانستان با ثبات و مرفه که به شکل مستحکم با منطقه وصل باشد، ادامه دهند.

در این زمینه، طرفین تلاش های خویش را قاطعانه در "چارچوب روند استانبول پیرامون امنیت و همکاری های منطقی برای یک افغانستان با امن و با ثبات" به هدف تطبیق تدابیر اعتماد سازی مربوط به آن، ادامه دهند.

طرفین روی کمک ارزشمندی که پروسه نشست سه جانبه انقره میان افغانستان، پاکستان و ترکیه در عرصه گفتگو و همکاری منطقی از سال ۱۳۸۶ بدینسو به بار آورده است مجدداً تأکید می نمایند و توافق می کنند تا تلاش های خویش را در قالب آن ادامه دهند.

میکانیزم تطبیق

ماده چهاردهم:

به منظور نظارت از پیشرفت و ارایه رهنمود های سیاسی جهت تطبیق این موافقتنامه، وزارت خانه های امور خارجه طرفین، جلسات سالانه را برگزار می نمایند.

در جلسات سالانه، فعالیت های که در چارچوب این موافقتنامه انجام شده است مورد ارزیابی قرار گرفته و آجدای سال آینده شناسایی خواهد گردید.

تعدیل

ماده پانزدهم:

این موافقتنامه می تواند با رضایت متقابل کتبی طرفین از طریق مجاری دیپلوماتیک تعدیل گردد. تعدیلات در مطابقت با عین طرز العمل حقوقی که در ماده هفدهم این موافقتنامه ذکر گردیده است، مرعی الاجراء می باشد.

حل و فصل منازعات

ماده شانزدهم:

هرگونه منازعه برخاسته از تفسیر و تطبیق این موافقتنامه از راه مذاکره دوستانه بین طرفین از طریق مجاری دیپلوماتیک حل و فصل می گردد.

انفاذ

ماده هفدهم:

این موافقتنامه از تاریخ دریافت آخرین آگاهی کتبی که توسط آن طرفین یکدیگر را از طریق مجاری دیپلوماتیک در مورد تکمیل طرز العمل های حقوقی داخلی خویش که برای انفاذ آن لازم است آگاهی می دهند، نافذ می گردد.

این موافقتنامه برای مدت ۱۰ سال نافذ می باشد، مگر اینکه یکی از طرفین، طرف دیگر را به صورت کتبی از طریق مجاری دیپلوماتیک در مورد قصدش مبنی بر فسخ این موافقتنامه شش ماه قبل از ختم میعاد آن آگاه سازد، در غیر آن این موافقتنامه برای مدت متوالی ۱۰ سال دیگر به صورت خودی تمدید می گردد.

این موافقتنامه در کابل به تاریخ ۱۸ اکتوبر ۲۰۱۴ (۲۶ میزان ۱۳۹۳) در دو نسخه اصلی به زبان های دری، پشتو، ترکی و انگلیسی ترتیب و به امضاء رسیده است و تمام متون آن از اعتبار یکسان برخوردار می باشد. در صورت بروز اختلاف در تفسیر و تطبیق، به متن انگلیسی آن رجحان داده می شود.

جلالتمآب محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

جلالتمآب رجب طیب اردوغان

رئیس جمهوری ترکیه